

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

**Збірник матеріалів
XXIV підсумкової науково-практичної конференції викладачів**

04 лютого 2022 року

Маріуполь - 2022

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів ХХІV підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. - Маріуполь: МДУ, 2022. - 400 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № ____ від _____)

Редакційна колегія:

Голова: Трофименко М.В., ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор

Члени редколегії: Булатова О.В., доктор економічних наук, професор;
Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, доцент;
Лисак В.Ф., доктор історичних наук, професор;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Балабаниць А.В., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Слющинський Б.В., доктор соціологічних наук, професор;
Толпежніков Р.О., доктор економічних наук, доцент;
Чентуков Ю.І., доктор економічних наук, професор;
Жарікова Ю.В., кандидат філологічних наук, доцент;
Топузов В.І., голова Ради молодих вчених, кандидат юридичних наук.

Збірник містить матеріали ХХІV підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 04 лютого 2022 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

СЕКЦІЯ ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

Булатова О. В., Марена Т. В. DETERMINANTS OF THE CEE COUNTRIES' DEBT SECURITY SHAPING.....	13
Чентуков Ю.І., Беззубченко О.А. НОВІ ВИМІРИ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК.....	15
Макогон Ю.В., Балабанова Н.В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	18
Захарова О.В. ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН.....	20
Ніколенко Т.І. МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ.....	24

СЕКЦІЯ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Балабаниць А.В. ОЦІНКА КЛІЄНТООРІЄНТОВАНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	26
Горбашевська М.О. ХАРАКТЕРИСТИКА РИЗИКІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В КОРПОРАТИВНІЙ ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ.....	29
Кислова Л.А. ГАЛУЗЕВИЙ АНАЛІЗ ЯК КЛЮЧОВИЙ КОМПОНЕНТ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ.....	31
Мацука В.М. СТРАТЕГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ.....	34
Семкова Л.В. МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	36
Скарга О.О. ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ У ТУРИЗМІ.....	39
Ясинська Н.А. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ОСОБИСТИМИ ФІНАНСАМИ В УКРАЇНІ.....	42

СЕКЦІЯ МАТЕМАТИЧНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ВИРОБНИЦТВІ ТА В ОСВІТІ

Шабельник Т.В., Дяченко О. Ф. НЕЧІТКА НЕЙРОННА МЕРЕЖА ТА ГАКІ-СУГЕНОКАНГА ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ РИБОПРОДУКТИВНОСТІ АЗОВСЬКОГО МОРЯ.....	45
Кривенко С.В. ВИКОРИСТАННЯ 2.4ГГЦ ТРАНСИВЕРУ JDU-40 В СИСТЕМАХ SMARTCITY.....	47
Ротаньова Н.Ю. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ШИФРУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ.....	49
Лазаревська Ю.А. РОЗПІЗНАВАННЯ ОБЛИЧЧЯ НА ОСНОВІ ТЕХНОЛОГІЇ 3D.....	51
Кицман В.В. АВТОМАТИЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТА БЮДЖЕТУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ MICROSOFT EXCEL.....	53

СЕКЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА ТА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Барегамян С.Х. СПРАВЕДЛИВА ОПЛАТА ПРАЦІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ В КОНТЕКСТІ ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ.....	56
Бражко О.В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ПІДХОДІВ ДО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	59
Волік В. В. ІНФОРМАЦІЙНА ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В СФЕРІ ОТРИМАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ СУДДІВСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ.....	62
Годованик Є.В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ НОРМ У СУЧАСНИХ УМОВАХ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....	65
Камардіна Ю.В. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТА ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	68
Ковейно Ю. В. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ.....	71
Надежденко А.О. ДО ПИТАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ ДИХОТОМІЇ УКРАЇНИ.....	74
Свірський Б.М. МІЖНАРОДНЕ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД «КОРИННИХ НАРОДІВ».....	76
Темирова-Хмикіна В.І. ІСТОРИКО – ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ ВОДНИМ ТРАНСПОРТОМ.....	78
Тихомирова Г. Є. ЩОДО ВЗАЄМОДІЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ З ПРАКТИКОЮ СУДУ ЄС.....	80
Топузов В.І. ЮРИДИЧНА КЛІНІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	84
Філіпенко Т.В. МЕХАНІЗМИ ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ.....	86
Хараберюш І.Ф., Лісовий О. О. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ПРИ ПРОВЕДЕННІ НСРД, ПОВ’ЯЗАНИХ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ.....	89
Черних Є.М. ЩОДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА.....	94
Шебаніц Д.М. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ.....	96

СЕКЦІЯ
ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ

Черніченко Г. О., Мігюшкіна Х. С. ЕНЕРГЕТИЧНА СКЛАДОВА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	99
Беспалов С. І. СТАТИСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	102
Добровольська С. В. ЗАСТОСУВАННЯ ГІС-ТЕХНОЛОГІЙ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОЛОГІЧНОГО КАРТОГРАФУВАННЯ.....	103
Зеленська В. А. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ПОПУЛЯЦІЇ ВОВКА СІРОГО (CANIS LUPUS L.) НА МЕЖІ ДОНЕЦЬКОЇ ТА ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ.....	106
Іванова В. В., Жижко Т. В. ОЦІНКА ВПЛИВУ ПРОМИСЛОВОСТІ ДОНЕЦЬКОЇ	

ОБЛАСТІ НА ДОВКІЛЛЯ.....	108
Морева В. В., Зубенко О. В. АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В ДОНЕЦЬКОМУ РЕГІОНІ.....	111
Пастернак О. М. ВИКОРИСТАННЯ ГІС/ДЗЗ ДЛЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ ПОСТПОЖЕЖНОЇ ТЕРИТОРІЇ.....	114
Погребняк Л. О. РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ОЗЕЛЕНЕННЯ У БЛАГОУСТРОЇ МІСТ (НА ПРИКЛАДІ МІСТА МАРІУПОЛЯ).....	116
Турбіна О. І., Зубенко О. В. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	119
Іванова В.В., Федотова Ю.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАБРУДНЕННЯ В ЗОНІ МЕТАЛУРГІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	122

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА СВІТОВОГО ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

Балабанов К. В., Митрощенко В.І. ПАРТІЯ REFORM UK (BREXIT) ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПРОЦЕС ВИХОДУ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ З ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	126
Булик М. В., Беззубченко Ю. Я. ЗМІНИ У МІГРАЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ ФРН У 2021 РОЦІ.....	128
Гільченко О. Л. ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ЯК ОДИН З ОСНОВНИХ ВЕКТОРІВ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У 2021 р.....	131
Грідіна І. М., Кондратенко А.С. УЧАСТЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ФОРМУВАННІ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ НА СХОДІ УКРАЇНИ: КЕЙС МАРІУПОЛЯ.....	133
Горлова О. В. ТИПИ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЇХ ФОРМУВАННЯ.....	135
Лисак В. Ф., Гунза Ю. С. ФЕМІНІЗМ, ЯК СОЦІАЛЬНИЙ РУХ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ.....	137
Караман К. В. ЄВРОСКЕПТИЦИЗМ У ПРОГРАМНИХ УСТАНОВКАХ ПАРТІЇ «СПРАВЖНІ ФІНІ».....	140
Махсма С. Г. ФУНКЦІЇ ЛОКАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ.....	142
Парлюк В. І. РЕГІОНАЛЬНІ ТА ЕТНОРЕГІОНАЛЬНІ ПАРТІЇ АВСТРІЇ.....	145
Пашина Н. П. ПОНЯТТЯ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА ПОЛІТИКИ ІДЕНТИЧНОСТІ У РОБОТІ Ф. ФУКУЯМИ «ІДЕНТИЧНІСТЬ: ПРАГНЕННЯ ДО ВИЗНАННЯ І ПОЛІТИКА НЕПРИЙМАННЯ».....	148
Пашина Н. П., Мендрін О. В. ЦИФРОВА ГУМАНІТАРИСТИКА: ІСТОРІЯ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ.....	151
Рябинин Е. В. ДЕСТАБІЛІЗАЦІЯ КАЗАХСТАНА В КОНТЕКСТЕ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛЯЕМОГО ХАОСА.....	154
Светлакова М. А. ПРИЧИНИ ПОЯВИ ПОЛІТИЧНИХ ПРОТЕСТІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	157
Сенатосенко В. О. ОСОБЛИВОСТІ ЛІВОГО ПОПУЛІЗМУ В НІДЕРЛАНДАХ.....	160

Трофименко А. В. «GRASS ROOTS» ЯК НЕПРЯМА ТЕХНОЛОГІЯ ЛОБІСТСЬКОГО ВПЛИВУ.....	163
--	-----

**СЕКЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ**

Гудима І. П. ВИПАДКОВІСТЬ В ФУНДАМЕНТАЛЬНІЙ НОМОЛОГІЇ СВІТОБУДОВИ.....	163
Зоська Я. В., Пустовий О. О. ВЗАЄМОДІЯ ПРАВА І КУЛЬТУРИ У ПРАКТИКАХ ПОВСЯКДЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ АКТОРІВ.....	165
Зубченко О. С., Комарницька А. С. СУСІДСТВО ЯК ЕЛЕКТОРАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН.....	167
Іванець Т. М. ПОЛІТИЧНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	170
Романцова Н. І. ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО СОЦІОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ У ВІЗІЇ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.....	173
Слющинський Б. В. ВПЛИВ ПОЛІТИЧНИХ, ЕКОНОМІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ КРИЗ НА РОЗВИТОК СОЦІОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ.....	174
Стадник А. Г., Чекулаєв Б. Р. ТЕНДЕНЦІЯ ДО МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ СЕРЕД УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.....	176

**СЕКЦІЯ
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ: СУЧАСНЕ БАЧЕННЯ**

Volonyts V. BUDGET SUPPORT FOR THE HEALTH CARE SECTOR OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF THE POST-SOVIET TRANSFORMATIONS.....	177
Арзаманов О. А. СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗЕМСЬКОГО ПЕРІОДУ НА ПРИКЛАДІ МАРІУПОЛЬСЬКОГО ПОВІТУ.....	179
Балабанов К. В., Романцов В. М. МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ: З ІСТОРІЇ СТАНОВЛЕННЯ МДУ (1993 – 2004 рр.).....	182
Гузь А. М. АТЕЇСТИЧНА ПОЛІТИКА РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ ЩОДО РИМСЬКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ У М. МАРІУПОЛІ.....	186
Забавін В. О., Булик М. В. РОБОТИ АРХЕОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ МДУ У 2021 РОЦІ: РОЗВІДКИ КУРГАНІВ У ВЕРХІВ'ЯХ Р. ВОВЧА.....	189
Коробка В. М., Коробка Ю. В. СПАДКОВИЙ ПОЧЕСНИЙ ГРОМАДЯНИН ПІЛІЧЕВ.....	192
Коробка Ю. В. ВІДОБРАЖЕННЯ У ПРЕСІ ВПЛИВУ ПРОМИСЛОВОГО ПЕРЕВОРОТУ НА ПОВСЯКДЕННІ ПРАКТИКИ ВИРОБНИЧО-ПРОМИСЛОВОГО ПЕРСОНАЛУ КОМПАНІЇ ДЖОНА ЮЗА.....	194
Коробка В. М., Збандут С. Ф. ПОЧАТОК ПІДГОТОВКИ ДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ В КАТЕРИНОСЛАВСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ «ПОЛОЖЕННЯ ПРО ГУБЕРНСЬКІ ТА ПОВІТОВІ ЗЕМСЬКІ УСТАНОВИ» 1864 р.....	197
Лисак В. Ф., Гончаренко І. М. ПОВСЯКДЕННІ ПРАКТИКИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У РОДИНАХ ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVI–XVII СТ.....	198
Новікова С. В. ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ В ГІМНАЗІЯХ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ У XIX – НА ПОЧАТКУ XX СТ.....	200

Папац А. С. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РЕАЛЬНИМИ УЧИЛИЩАМИ В КАТЕРИНОСЛАВСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТ.....	204
--	------------

**СЕКЦІЯ
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА**

Демідко О. О. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ТЕАТРУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ.....	206
Манякіна О. С. ОСВІТА В ЖИТТІ ЄВРЕЇВ ПІВНІЧНОГО ПРИАЗОВ'Я ХІХ – І ЧВЕРТІ ХХ СТ.....	208
Нікольченко Ю. М., Деліман В. В. ПОЧАТКОВЕ КИРИЛИЧНЕ ДРУКАРСТВО В КУЛЬТУРІ УКРАЇНИ ПОМЕЖІВ'Я ХVІ–ХVІІ СТОЛІТЬ.....	211
Сабадаш Ю. С. МІСЦЕ КУЛЬТУРОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ.....	214
Янковський С. В. НОРМАТИВНЕ І ДИСКУРСИВНЕ ЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ КУЛЬТУРИ.....	217

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

**СЕКЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ІТАЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ, ПЕРЕКЛАДУ
ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ**

Грачова А. В., Поклад Т. М. ТВОРЧИЙ І ПРОФЕСІЙНИЙ ШЛЯХ ІТАЛІЙСЬКОЇ ПЕРЕКЛАДАЧКИ ІЛІДЕ КАРМІНЬЯНІ.....	220
Мараховська Н. В. НАВЧАННЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ.....	222
Трифорова Г. В. ІТАЛІЗАЦІЯ МОВНОГО СЕРЕДОВИЩА: ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ТА ЧИННИКИ ВПЛИВУ.....	223
Ципоренко Л. Д., Кумуржи Е. С. L'ACCADEMIA ARCADIA – I SUOI ASPETTI E IL SUO SIGNIFICATO.....	225

**СЕКЦІЯ
ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОДИНИЦІ РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВ:
ЗАРОДЖЕННЯ, ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ У МОВІ ТА МОВЛЕННІ**

Воєводіна Н. М. ДО ПИТАННЯ ПРО МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ЗАХІДНІЙ ЛІНГВОДИДАКТИЦІ.....	228
Ганжело С. М. КОМБІНОВАНІ ПРИЙОМИ ПЕРЕТВОРЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ.....	230
Гутнікова А.В. АБРЕВІАЦІЯ В СФЕРІ НАЙМЕНУВАНЬ ОСІБ ЖІНОЧОЇ СТАТІ ЗА РОДОМ ДІЯЛЬНОСТІ.....	232
Даниленко О.С. ЖАНРОВА ГРАДАЦІЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ.....	230
Кажан Ю.М. DIE ROLLE DES KLASSENZIMMERMANAGEMENTS IM UNTERRICHT.....	235
Лоскутова Н.М. À PROPOS DES IDIOTISMES ANTHROPONYMIQUES EN	

FRANÇAIS.....	237
Марченко М.О. СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ІДІОЛЕКТУ Г. М. ЕНЦЕНСБЕРГЕРА.....	240

СЕКЦІЯ

МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В ПОЛКУЛЬТУРНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Бодик О. П. ТЕХНОЛОГІЯ ВЗАЄМОНАВЧАННЯ (PEER-TO-PEER LEARNING) ЯК ЕФЕКТИВНИЙ СПОСІБ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	242
Назаренко Н.І. ЛІТЕРАТУРНА КОМУНІКАЦІЯ У РОМАНІ ДЕНА БРАУНА «ВТРАЧЕНИЙ СИМВОЛ».....	247
Павленко О.Г. NEW INSIGHTS INTO LITERARY TRANSLATION.....	249
Федорова Ю. Г. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТОРГІВЕЛЬНИХ МАРОК.....	253
Чебурахіна В. В. ON THE EXPERIENCE OF USING E-LEARNING TOOLS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING.....	256
Яблоков С. В. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	260

ФАКУЛЬТЕТ ГРЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГРЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ, ПЕРЕКЛАДУ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

Жарікова Ю.В. СЕМАНТИЧНІ ЗАСВОЄННЯ ТЮРКСЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У РУМЕЙСЬКІЙ МОВІ.....	262
Гаргасва О.В. ΤΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΩΣ ΦΩΝΗΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ.....	266
Кіор Ю.А. РОЗВИТОК «SOFT SKILLS» У СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	268
Кобиленко Н.К. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: НЕВЕРБАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	270
Рожкова І.Г. МОВА ГРЕЦЬКОГО НАРОДНОГО ПОЕТИЧНОГО ЕПОСУ «ДИГЕНІС АКРИТ».....	271
Лабецька Ю.Б. МУЛЬТИМОДАЛЬНІСТЬ У ВИКЛАДАННІ НОВОГРЕЦЬКОЇ МОВИ.....	273
Новицька О.А. ДО ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ВУЗЬКОГАЛУЗЕВИХ ТЕРМІНІВ.....	275
Олійник А.О. СТРУКТУРНО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АДВЕРБІАЛЬНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ НОВОГРЕЦЬКОЇ МОВИ.....	277
Пічахчи О.В. ПОНЯТТЯ НОРМИ ТА ЇЇ СПІВВІДНОШЕННЯ З МОВНОЮ ВАРІАЦІЄЮ (НА МАТЕРІАЛІ НОВОГРЕЦЬКОЇ МОВИ).....	279

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ГЕРМАНІСТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Гайдук Н.А. ДО ПИТАННЯ ПРО ПЕРШІ МАНІФЕСТАЦІЇ МЕТАМОДЕРНІЗМУ.....	282
Канна В.Ю., Хоровець В.Є. ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВОЛІ В АНГЛІЙСЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ТА НОВОГРЕЦЬКІЙ МОВАХ.....	284

Лучина С.М. STYLISTIC FEATURES OF EMOTIVE DESCRIPTORS IN STEPHEN FRY'S NOVEL "THE HIPPOPOTAMUS" AND THEIR RENDERING IN UKRAINIAN TRANSLATION.....	287
Панова Я.Є. ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	291
Пєфтієва О.Ф. OMISSION AS MANIPULATIVE ELEMENT IN DIFFERENT TYPES OF DISCOURSE.....	294
Романюк С.Г. НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПЕРЕВОДА ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ТЕКСТОВ.....	296
Тарапатов М.М. НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ФАХОВОГО ПЕРЕКЛАДУ НА СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЛОЛОГІЯ. ПЕРЕКЛАД (АНГЛІЙСЬКА)».....	298

СЕКЦІЯ

СЛОВ'ЯНСЬКІ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ У КРОС-КУЛЬТУРНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

Волік Н.А. КРОСС-КУЛЬТУРНАЯ МЕТОДОЛОГИЯ ИССЛЕДОВАНИЯ ЛИТЕРАТУРЫ.....	301
Гусєва О.І., Рудакова О.О. КРОСС-КУЛЬТУРНЫЙ ПОДХОД КАК МЕТОДОЛОГИЧЕСКАЯ ОСНОВА ТЕОРЕТИЧЕСКИХ И ПРИКЛАДНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ.....	302
Пєдченко О.В. ВЛИЯНИЕ МУЗЫКИ И ЖИВОПИСИ ИМПРЕССИОНИЗМА НА СОЗДАНИЕ Э. ДЮЖАРДЕНОМ ТЕКСТА РОМАНА «ЛАВРЫ СРЕЗАНЫ».....	305
Звиняцьковський В.Я. ЧИТАННЯ ЛІТЕРАТУРИ ХІХ СТ. ЯК РОЗУМІННЯ КРОС-КУЛЬТУРНОГО ДИСКУРСУ ЕПОХИ.....	307
Маслова Г.М. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВІЛЬНИХ ТА ЗВ'ЯЗАНИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ.....	310
Голоцукова Ю.О. ДІАТЕЗНІ ТИПИ РЕЗУЛЬТАТИВІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	311

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

СЕКЦІЯ

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Вагабова А. О. ОСОБИСТІСНА ЗДАТНІСТЬ ДО ПЕРЕЖИВАННЯ ІНТИМНОСТІ В МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКАХ	316
Варава Л. А. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОЄКТУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ	317
Дьяченко С. О. ОСОБИСТІСТЬ ЯК СУБ'ЄКТ ПОБУДОВИ ВІРТУАЛЬНОГО ПРОСТОРУ.....	319
Попович О. В. ПРОБЛЕМА ДЕФІНІЦІЇ	320
Стуліка О. Б. ПЕДАГОГІЧНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ В СТРУКТУРІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	323
Тищенко Л. В. СТИЛЬ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ В СТРУКТУРІ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	

ОСОБИСТОСТІ	325
Харитинюк В. М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ	327

**СЕКЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Березіна О.О. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ У АСИСТЕНТІВ ВИХОВАТЕЛЯ ЗА ДОПОМОГОЮ СПЕЦКУРСУ «ІМІДЖ СУЧАСНОГО АСИСТЕНТА ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО».....	329
Бухало О.Л. АДАПТИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ІНКЛЮЗИВНОГО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	331
Демидова Ю.О. ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	334
Макаренко Л.В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	336
Щербакова К.Й. ВЗАЄМОДІЯ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА СІМ'Ї ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	338
Яйленко В.Ф. ПЕДАГОГІЧНА ЦІННІСТЬ ЕКСКУРСІЙ У РОЗУМОВОМУ ВИХОВАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	340

**СЕКЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ ТА
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Баличев М.С. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З КЛАСИЧНОГО ПАУЕРЛІФТИНГУ ДЛЯ ПІДЛІТКІВ, НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	342
Лисецька О.Я. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	344
Павленко Є.А. HEALTH BENEFITS OF FITNESS AND GYMNASTICS.....	346
Фролова О.О. ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ВИДІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ДЛЯ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	349
Шаповалова Т.Г. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	350

**СЕКЦІЯ
ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ДЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Восвутко Н. Ю. «КРАЇНОЗНАВСТВО ГРЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇН» ЯК ДИСЦИПЛІНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	353
Задорожна-Княгницька Л.В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	355
Мойсеєнко Р.М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	356
Нетреба М. М. ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЇ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ.....	359
Тимофєєва І. Б. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІГРОВИХ РЕСУРСІВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	361
Хаджинова І. В. ВИКОРИСТАННЯ АНГЛОМОВНИХ ДИТЯЧИХ КАЗОК НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	364
Цибулько О.С. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ (НА ОСНОВІ ТЕСТОВИХ МАТЕРІАЛІВ).....	367
Шумілова І.Ф. ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНА ПІДГОТОВКА МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ.....	369

ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

**СЕКЦІЯ
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ
ЖУРНАЛІСТИКИ, РЕКЛАМИ ТА PR: КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД**

Андрєєва Н.В. ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ ТА АКТИВІЗАЦІЇ УВАГИ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ РАДІОФАХУ	372
Безчотнікова С.В. STEAM APPROACH TO TEACHING JOURNALISM.....	373
Белла М.В. ОГЛЯД ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ ЖУРНАЛІСТА.....	376
Вялкова І.О. ВИКОРИСТАННЯ ДІЛОВОЇ ГРИ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ГАЗЕТНО-ЖУРНАЛЬНОГО ФАХУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ ТА ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ.....	378
Мельникова-Курганова О.С. РОЛЬ СПЕЦКУРСУ «ФАКТЧЕКІНГ» У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЖУРНАЛІСТИКА».....	380
Черепченко О.О. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ У НОВІТНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ	383
Чишевич О.І. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЖУРНАЛІСТІВ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ КУРСУ З ВИРОБНИЦТВА ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ФІЛЬМІВ.....	384

**СЕКЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

Грачова Т.М. САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ОДИН ІЗ НАЙВАЖЛИВІШИХ КОМПОНЕНТІВ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ.....	387
Нікольченко М.В. ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МИКОЛИ ВОРОНОГО У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.....	388

**СЕКЦІЯ
ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ**

Кудлай В.О. ЗМІНИ У ПРАКТИКАХ КЕРУВАННЯ ДОКУМЕНТАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ УСТАНОВ У ПЕРІОД ЕПІДЕМІЇ COVID-19.....	391
Орехова С.Є. МАРКЕТИНГОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ – ОСНОВА УСПІШНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОСЛУГ.....	392
Петрова І.О. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 029 МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	395
Сивак О.А. WEB-РЕСУРСИ ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ ІНТЕЛЕКТ-КАРТ.....	397

• вимога визнання цього вільного внутрішнього «я» [2, с. 66-67].

Загалом, вважає Ф. Фукуяма, політичний порядок усередині країни та на міжнародній арені буде залежати від збереження ліберальних демократій, які можуть забезпечити «правильний тип інклюзивної національної ідентичності».

Література

1. Фукуяма Ф. Конец истории и последний человек [Текст] ; пер. с англ. М. Б. Левин. М. : ООО "Издательство АСТ" : ЗАО НПП "Ермак", 2005. 588 с.
2. Фукуяма Ф. Идентичность: Стремление к признанию и политика неприятия ; Пер. с англ. М. : Альпина Паблшер, 2019. 256 с.

УДК 009:004.9.001

Пашина Н. П.

доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології та міжнародних

Мендрін О. В.

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 052 Політологія

ЦИФРОВА ГУМАНІТАРИСТИКА: ІСТОРІЯ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

Цифрова гуманітаристика (Digital Humanities) є перспективним напрямком, що активно розвивається у сучасних гуманітарних дослідженнях. Зростаюча кількість публікацій у цій галузі, а також поступова інституціоналізація напрямку, що виявляється у створенні асоціацій, спеціалізованих журналів, заснування конференцій, призвели до затребуваності даного напрямку підготовки на ринку вищої освіти, появи спеціалізованих університетських курсів у даній галузі.

Водночас, Україна, на поточному етапі, швидше освоює світовий досвід, ніж є помітним центром інновацій у даному напрямку досліджень, хоча, не можна не відзначити, що з'являються окремі лекційні курси, напрями підготовки, майстерні для проведення спільних досліджень, проводяться конференції у різних вузах країни, серед яких Український католицький університет, національні університети «Києво-Могилянська Академія», «Острозька Академія», «Львівська політехніка», КНУКіМ тощо.

Вивченню різноманітних аспектів розвитку цифрової гуманітаристики присвячено велику кількість публікацій різного формату, серед яких необхідно вирізнити «Маніфест цифрової гуманітаристики» (2011) – лаконічний документ, який на високому рівні узагальнення досвіду розвитку напрямку формулює основні його характеристики. Велике значення для розвитку напрямку мала публікація довідкових та хрестоматійних видань, таких як: «A Companion to Digital Humanities» (2004, перевидане у 2008), «Understanding Digital Humanities» (2012), «Defining Digital Humanities. A Reader» (2013), «A New Companion to Digital Humanities» (2016), «Research Methods for the Digital Humanities» (2018), «The Routledge Companion to Media Studies and Digital Humanities» (2018), «The Routledge Companion to Digital Humanities and Art History» (2020), а також збірників «Debates in the Digital Humanities» (2011, 2016, 2019). У зазначених роботах автори намагаються продемонструвати широку палітру думок та напрямів розвитку сучасної ім цифрової гуманітаристики. Питання історії розвитку цифрової гуманітаристики торкалися у багатьох публікаціях, серед яких можна окремо виділити роботи С. Хоккі (S. Hockey), М. Таллера (M. Thaller), П. Свенсона (P. Svensson).

Мета даної публікації – проаналізувати еволюцію становлення цифрової гуманітаристики та розглянути перспективи її подальшого розвитку.

Через об'єктивні причини становлення, що триває, важко дати остаточне визначення цифрової гуманітаристики. У численних пропонуваніх визначеннях виділяють ті риси, що закріплені у «Маніфесті цифрової гуманітаристики», серед яких: 1) поширення методів цифрової гуманітаристики на всю сукупність гуманітарних та соціальних наук; 2) «міждисциплінарність»; 3) включення в себе «всіх методів, систем та евристичних перспектив, пов'язаних з цифровими технологіями у гуманітарних та соціальних науках»; 4) орієнтація на колективні дослідження [3].

Зважаючи на продовження розвитку, можна припустити, що будь-яке запропоноване визначення неминуче буде контекстуальним та історичним. Разом з тим, евристично продуктивним є проведення в майбутньому аналітичного поділу на академічний напрям і навчальну дисципліну, що дозволить предметно аналізувати їх стан, визначати відмінні критерії ефективності їхнього розвитку, які обумовлені певною специфікою завдань, що стоять перед ними.

Існує усталене уявлення про періодизацію розвитку цифрової гуманітаристики, представлене в роботах С. Хоккі [2] та М. Таллера [4]. Обидва дослідники виділяють чотири періоди у становленні напрямку:

- перший період охоплює часовий проміжок від 1949 року до початку 1970-х років, протягом якого відбувається поступовий розвиток від перших спроб складання індексу всіх творів Томи Аквінського до проведення у 1964 році першої конференції, присвяченої методам обробки літературних даних та початку публікації у 1966 р. журналу «Комп'ютери та гуманітарні науки» [2, с. 4-7];

- другий період обмежений часовими рамками від 1970-х до середини 1980-х років та характеризується «появою пакетів прикладних програм» для аналізу даних, зокрема SPSS [4, с. 15], появою регулярних конференцій фахівців у Великій Британії та Північній Америці, розробкою спеціалізованого програмного забезпечення для індексування великих обсягів текстів, створенням курсів «з різних аспектів гуманітарних обчислень» [2, с. 7-9]. У цей час створюються міжнародні асоціації Association for Literary and Linguistic Computing (ALLC) у 1973 р. та Association for Computers and the Humanities (ACH) у 1978 р.;

- третій період датується тимчасовим відрізком із середини 1980-х до початку 1990-х та пов'язаний з появою технологічних новацій: персонального комп'ютера, електронної пошти, а також різних підходів до розмітки (SGML) та кодування (TEI) текстів [2, с. 10-12]. У цей період формуються міжуніверситетські спільноти, а також починають видаватися спеціальні академічні періодичні видання, зокрема «Digital Scholarship in the Humanities»;

- четвертий період, що триває з початку 1990-х років до сьогодення, обумовлений розвитком інтернету, зокрема, поширенням технологій гіпертексту та пов'язаними з цим новаціями [4, с. 15], а також розширенням проблематики досліджень, збільшенням розмаїття джерел аналізованих даних та появою в університетах Великобританії та Північної Америки програм навчання у галузі цифрових гуманітарних наук [2, с. 15-16].

На наш погляд, дана періодизація потребує доповнення та певного коригування хронологічних рамок четвертого періоду. Хоча розвиток інтернету та пов'язаних з ним технологій продовжує впливати на розширення можливостей цифрової гуманітаристики, протягом останніх тридцяти років відбулися зміни у розвитку інформаційних технологій, які на ці дослідження значно впливали. Одночасно розвивалися і самі гуманітарні науки.

Це дозволяє говорити про можливість обмежити четвертий період рамками 2005-2010 років, та вирізняти п'ятий період у розвитку даного напрямку, що триває із зазначеного часу до сьогодні. Окресленню характерних рис цього періоду і присвячений наш подальший виклад.

На даний момент цифрова гуманітаристика є зонтичним напрямком, який поєднує дослідження в різних галузях гуманітарних, соціальних наук, включаючи дослідження соціальної комунікації та їх предметних перетинів із залученням інформаційних технологій (спеціалізованого програмного забезпечення, прикладного програмування, роботи з даними – вміння їх агрегувати та зберігати, обробляти, візуалізувати, інтерпретувати, а головне – «бачити»). Активно розвивається застосування цифрових досліджень у галузі лінгвістики, літературознавства, історичних досліджень, музеєзнавства, історії мистецтва. Два вказані аспекти стають характерними ознаками сучасного розвитку цифрової гуманітаристики – дедалі більша міждисциплінарність досліджень і робота з масивами даних, що накопичуються (включаючи «великі дані» (big data), відкриті дані, дані та метадані соціальних мереж, а також поки що залишаються поза значною увагою дослідників масив даних, створюваних «інтернетом речей» (IoT), які можуть стати новим цікавим джерелом для соціальних досліджень).

Все більш впевнено цифрова гуманітаристика знаходить застосування у дослідженнях в галузі соціальних наук: культурології, антропології, соціології, освоюється застосування у політичній науці, активно застосовуються методи цифрової гуманітаристики в дослідженнях стану медіа та комунікації, розвитку сучасних бібліотек. Можна погодитися з твердженням М. Таллера, що сучасна цифрова гуманітаристика повинна включати рефлексивне вивчення того, як змінюється гуманітарне знання, яке оперує методами, можливими лише завдяки підтримці комп'ютерних технологій, наскільки використання цих технологій робить сучасну гуманітаристику відмінною від тієї, якою вона була раніше [4, с. 13].

Невід'ємною рисою сучасного розвитку цифрової гуманітаристики є подальша інституціалізація напрямку: у 2004–2005 роках створюється міжнародна асоціація «Alliance of Digital Humanities Organizations» (ADHO), яка на поточний момент об'єднує одинадцять регіональних організацій у всьому світі, з 2006 року вона організовує та проводить міжнародні конференції, присвячені дослідженням у галузі Digital Humanities, є світовим центром з координації та розвитку напрямку [1]. Курси в галузі цифрової гуманітаристики викладаються у провідних університетах Північної Америки, Великої Британії та Європи. Враховуючи специфіку напрямку та його сучасного розвитку, вони стають основою для конвергенції дослідницьких інтересів як викладачів, так і студентів, які вивчають як соціо-гуманітарні дисципліни, так і інформаційні технології.

Виходячи з вищевикладеного видно, що цифрова гуманітаристика є перспективним міждисциплінарним напрямком у розвитку як гуманітарних, так і суспільних наук, що дозволяє використовувати для їхнього прогресу досягнення сучасних інформаційних технологій. Даний напрямок пройшов великий шлях становлення із середини ХХ століття та продовжує активно розвиватися. Перспективою подальшого розвитку, на нашу думку, є: 1) продовження та посилення міждисциплінарної колаборації, коли цифрові гуманітарні дослідження стають майданчиком, де на основі використання сучасних ІТ-технологій співпрацюють фахівці у різних предметних галузях; 2) розвиток напрямку досліджень, побудованих навколо програмної обробки та візуалізації даних різних типів, ширше використання можливостей Інтернету; 3) застосування досліджень з цифрової

гуманітаристики для вирішення окремих соціальних проблем, що відповідають інтересам прогресу суспільства.

Література

1. About the Alliance of Digital Humanities Organizations (ADHO) [Electronic resource]. URL: <https://adho.org/about>. (date of access 06.12.2021).
2. Hockey S. The History of Humanities Computing // A Companion to Digital Humanities / Edited by S. Schreibman, R. Siemens, and J. Unsworth. Malden: Blackwell Publishing, 2004. P.3-19.
3. Manifesto for the Digital Humanities [Electronic resource]. URL: <https://tcp.hypotheses.org/411>. (date of access 05.12.2021).
4. Thaller M. Controversies around the digital humanities: an agenda // Historical Social Research. 2012. Vol. 37 № 3. P. 7-23.

УДК 323.14 (045)

Рябинин Е. В.

кандидат политических наук, доцент кафедры политологии и международных отношений

ДЕСТАБИЛИЗАЦИЯ КАЗАХСТАНА В КОНТЕКСТЕ КОНЦЕПЦИИ УПРАВЛЯЕМОГО ХАОСА

Как показывает практика, несмотря на серьезные идеологические противостояния, биполярная система международных отношений во времена холодной войны была более стабильной нежели в современном, так называемом демократическом мире. Согласно Ф.Фукуяме конфликтный потенциал был исчерпан и мир должен развиваться в мирном направлении. Однако, как показывает конфликты между государствами, народами, сообществами будут перманентными, но будут иметь другую форму выражения и последствия для геополитической карты мира. Как не однократно указывал в своих работах автор данной статьи, конфликты после крушения биполярной системы международных отношений будут нести в своей основе фактор идентичности. Как указывал в своих работах Т.Гоббс – «человек человеку – волк» и данное утверждение находит свое подтверждение в конфликтах, которые мы наблюдаем с 1989 года, времени окончания холодной идеологической войны и до сегодняшнего момента. Конфликты в бывшей Югославии, Чечне, Грузии, Сирии, Арцахе, на африканском континенте удивляют высокой степенью жестокости и насилия. Все вышеуказанные конфликты необходимо рассматривать в контексте концепции «управляемого хаоса», который реализуется через «цветные революции», которые, якобы, априори должны нести освобождение народам в странах, в которых они осуществляются. Однако, как свидетельствует практика, страны, в которых происходят цветные революции, отличаются серьезными политическими, социальными, экономическими кризисами, в некоторых случаях ситуация осложняется гражданскими войнами.

Стратегема «управляемого хаоса» возникла в глубокой древности. В частности, в китайской традиции «грабеж во время пожара» [2, с.34] предусматривает необходимость активных действий, когда противник по каким-либо причинам оказался в сложной ситуации.

В современных условиях хаос может быть вызван падением курса национальной валюты, цен на энергоносители, ростом оппозиционных настроений, применением

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ХХІV ПІДСУМКОВОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКИ ТА ОСВІТИ**

У збірнику публікуються праці українською, російською, англійською,
італійською, німецькою, новогрецькою мовами.

Технічний редактор: Чередніченко І.В.
Топузов В.І.

Комп'ютерна верстка: Демідко О.О.
Скарга О.О.
Маслова Г.М.
Чебурахівна В.В.
Хаджинова І.В.
Дворянкін В.О.